

Complexnummer: 512486

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Verkeersbruggen

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

512487, 512488

Woonplaats

Stolwijk

Gemeente

Krimpenerwaard

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdoject

Bij Benedenkerkseweg 41, 2821 LA te Stolwijk

Complexomschrijving

Inleiding

Twee VERKEERSBRUGGEN voor de Polder Benedenkerk bij Stolwijk, in 1888 door de Haagse IJzergieterij 'De Prins van Oranje' vervaardigd als enkele ophaalbruggen in Traditioneel-Ambachtelijke trant. De bruggen vormen tesamen met twee andere van rijksweg beschermde ophaalbruggen en in oorsprong met een vijfde -thans niet meer bestaande- ophaalbrug bij Koolwijk, een markant brugensemble over de ringvaart van het Hollandse type. Ze stammen uit de beginfase van de ontwikkeling ijzeren bruggenbouw na het midden van de 19de eeuw. Ze hebben een inmiddels schaars geworden gietijzeren hameipoort met halfronde schoren en opengewerkte vullingen. Ervoor werden de balansen ook van gietijzer gemaakt, terwijl erna voor de hameipoorten over werd gegaan op wel/smeedijzer en staal.

Opdrachtgever was het Hoogheemraadschap Krimperenwaard, die voor de 'geoctroyeerde vervening' van de Krimpenerwaard omstreeks 1800 een ringvaart liet graven. Deze liep vanaf de Stolwijkersluis over Stolwijk, zuidelijk om Berkenwoude en vervolgens grotendeels langs de oostgrens van Ouderkerk aan den IJssel. De ringvaart, de Goudsche Vliet, werd gebruikt voor transporten van en naar Rotterdam (turfafvoer en transporten van graanproducten). Voor de diverse landverbindingen waren behalve schutsluizen bij Stolwijkersluis (mon.nr.333059) en in de Berkenwoudense Boezem, een achttal (houten) bruggen nodig, die omstreeks 1888 aan vervanging toe waren. Afgezien van de twee Stolwijkse bruggen liggen bij de Goudse Tiendweg en de Beijersche weg (Beijersche Brug) bruggen van hetzelfde type. Een vijfde bij Koolwijk is er niet meer. Tevens waren er bruggen aan de Berkenwoudse Opweg, de Groenenweg en de Oudelandseweg-Westeinde bij de Molenvliet, die alle vervangen zijn door vaste bruggen. Tesamen vormen de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

resterende bruggen een waardevol ensemble over de Goudsche Vliet in de Krimpenerwaard. Sedert het midden van de jaren zeventig is de vaarroute voor de beroepsvaart buiten gebruik geraakt. Door het verwijderen van de bewegingsmechanieken en het vastzetten van de vallen zijn de bruggen niet meer beweegbaar. Bijzonder in Stolwijk is dat er twee bruggen van hetzelfde type naast elkaar liggen. Wel is tussen beide voor het autoverkeer een nieuwe overkluizing gebouwd. Sindsdien hebben beide bruggen de functie van fietsbrug.

Omschrijving

De in oorsprong 12/13de-eeuwse Polder Benedenkerk en Polder Bovenkerk hebben een doorlopende in oost-west richting lopende ontginningsas, waar zich langs de door smalle wegen geflankeerde Boven- en Benedenkerkse Vliet, kleine buurtschappen hebben ontwikkeld. In het centrum van Stolwijk, dat tussen beide buurtschappen ligt, is de Vliet gedempt. Ten westen ervan liggen de twee bruggen over de Goudsche Vliet, die tevens een noord-zuidgrens vormt tussen beide polders. Met het water van de (Benedenkerkse) Vliet als scheiding markeren de bruggen de entree naar de Benedenkerkse polder. De noordelijke brug leidt naar de Benedenkerkseweg en de zuidelijke naar de Benedenheulseweg, waar de gelijknamige buurtschappen overwegend bestaan uit verspreide agrarische bebouwing.

Waardering

Het complex van twee ophaalbruggen is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een bouwtechnische ontwikkeling bij beweegbare bruggen uit het laatste kwart van de 19de eeuw door de toepassing van gietijzeren hameipoort en smeedijzeren balans. Dergelijk type bruggen zijn in Nederland niet veel gebouwd en derhalve relatief zeldzaam.

Het complex is tevens van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde wegens de betekenis van de brug voor de geschiedenis van de infrastructuur. Het complex is gebouwd als onderdeel van een reeks oeververbindingen over de Goudsche Vliet, een belangrijke scheepvaartroute in de Krimpenerwaard, die regionale functie heeft gehad.

Het complex van twee ophaalbruggen is tevens van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de architectonische en constructieve vormgeving als voorbeeld van een brug van het Hollandse type. Ze stammen uit de beginfase van de ontwikkeling van de ijzeren bruggenbouw uit het laatste kwart van de 19de eeuw, toen geëxperimenteerd werd met giet- en wel/smeedijzer. De bruggen zijn in hoge mate tevens van belang als representatieve voorbeelden uit de werkplaats van de Haagse ijzergieterij De Prins van Oranje. Bovendien zijn de bruggen gaaf in hoofdvorm en materiaalgebruik en hebben fraaie gegoten ornamenten.

De bruggen vormen een duidelijke visuele eenheid en hebben een zeer grote situationele en ensemblewaarde als markeringspunt naar de buurtschappen in het achtergelegen open polderlandschap. Bovendien heeft het complex tevens een ensemblewaarde als onderdeel van een groter geheel, waarbij een reeks van gelijksoortige bruggen over de Goudsche Vliet zijn geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512487

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	30 juli 2001
Kadaster deel/nr	82859/191

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Stolwijk	Krimpenerwaard	Zuid-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Stolwijk	D			2790
Stolwijk	D			2789

Omschrijving**

Inleiding

De zuidelijke VERKEERSBRUG van een ensemble van twee ophaalbruggen van het Hollandse-type die, blijkens een jaartal in de hameiregel en een naamplaat in één van de hameistijlen, in 1888 in Traditioneel-Ambachtelijke trant gebouwd zijn door de Haagse IJzergieterij De Prins van Oranje. Ze maken deel uit van een levering van in totaal vijf gelijksoortige bruggen aan het Hoogheemraadschap van de Krimperenwaard, die nodig waren voor de diverse oeververbindingen na de tot standkoming van de Goudsche Vliet.

Omschrijving

De enkele ijzeren ophaalbrug bestaat uit gegoten onderdelen, zoals de hameipoort, balansbak en zwikvullingen en onderdelen van smeed- of welijzer met geklonken verbindingen als balanspriemen en hameiregel. De uit gele ijsselsteen (deels vernieuwd) opgetrokken bruggenhoofden zijn uitgevoerd met hardstenen hoekblokken en dekplaten. Erop staan de met gietijzeren geornamenteerde balusters uitgevoerde balustrade.

De ophaalburg heeft een hameipoort, - circa vijf meter hoog en ruim drie meter breed - bestaande uit twee hameistijlen, die gekoppeld worden door een hameiregel met daaronder een halfronde (binnen)schoor. De twee bovenhoeken hebben een decoratief opengewerkte zwikvulling. De hameiregel heeft rechthoekige opengewerkte verdiept gelegen velden, waar in de middelste het jaar van de vervaardiging, "ANNO 1880" is aangebracht. Aan de voet van de (noordelijke) hameistijl is een meegegoten naamplaat met opschrift "YZERGIETERY/DE PRINS/VAN ORANJE/ 's HAGE 1888." zichtbaar. Zijdelings worden de hameistijlen aan de westzijde geschoord door langsschoren.

De balans bestaat uit twee geklonken plaatijzeren hoofdliggers of balanspriemen gekoppeld door dwarsbalken en diagonaalstaven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de westzijde bestaat het dwarsverband uit een gietijzeren balansbak met ballast. Het houten val steunt op stalen liggers en is door kettingen met de balanspriemen verbonden. Aan weerszijden van het val hangen stalen ronde brugleuningen, die aansluiten op de bovenleuning van bovengenoemde balustrade op de bruggenhoofden. Tegen de noordelijke hameistijl zit een handlier, een restant van het bewegingsmechanisme. In het water staan houten wacht- en meerpalen voor schepen.

Waardering

Enkele ijzeren ophaalbrug van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde wegens de betekenis van de brug voor de geschiedenis van de infrastructuur, als onderdeel van een reeks identieke oeververbindingen over de Goudsche Vliet, een vaarweg in de Krimpenerwaard, die belangrijke functie heeft gehad voor de regio.

De brug is tevens van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de architectonische en constructieve vormgeving als voorbeeld van een brug van het Hollandse type. Ze stamt uit de beginfase van de ontwikkeling van de ijzeren bruggenbouw uit het laatste kwart van de 19de eeuw, toen geëxperimenteerd werd met giet- en wel/smeedijzer. De bruggen zijn tevens van in hoge mate van belang als representatieve voorbeelden uit de werkplaats van de Haagse ijzergieterij De Prins van Oranje.

Bovendien is de brug gaaf in hoofdvorm en materiaalgebruik.

Dergelijk type bruggen met gietijzeren hameipoorten zijn in Nederland niet veel gebouwd en derhalve relatief zeldzaam.

De brug vormt een duidelijke visuele eenheid met de naastgelegen brug van hetzelfde type en heeft een zeer grote situationele en ensemblewaarde als markeringspunt naar de buurtschappen in achtergelegen open polderlandschap.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Verkeersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512488

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	30 juli 2001
Kadaster deel/nr	82862/83

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Stolwijk	Krimpenerwaard	Zuid-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Stolwijk	D			4382

Omschrijving**

Inleiding

De noordelijke VERKEERSBRUG van een ensemble van twee ophaalbruggen van het Hollandse type die, blijkens een jaartal in de hameiregel en een naamplaat in één van de hameistijlen, in 1888 in Traditioneel-Ambachtelijke trant gebouwd zijn door de Haagse IJzergieterij De Prins van Oranje. Ze maken deel uit van een levering van in totaal vijf gelijksoortige bruggen aan het Hoogheemraadschap van de Krimperenwaard, die nodig waren voor de diverse oeververbindingen na de tot standkoming van de Goudsche Vliet.

Omschrijving

De enkele ijzeren ophaalbrug bestaat uit gegoten onderdelen, zoals de hameipoort, balansbak en zwikvullingen en onderdelen van smeed- of welijzer met geklonken verbindingen als balanspriemen en hameiregel. De uit gele ijsselsteen (deels vernieuwd) opgetrokken bruggenhoofden zijn uitgevoerd met hardstenen hoekblokken en dekplaten. Erop staan de met gietijzeren geornamenteerde balusters uitgevoerde balustrade.

De ophaalbrug heeft een hameipoort, - circa vijf meter hoog en ruim drie meter breed - bestaande uit twee hameistijlen, die gekoppeld worden door een hameiregel met daaronder een halfronde (binnen)schoor. De twee bovenhoeken hebben een decoratief opengewerkte zwikvulling. De hameiregel heeft rechthoekige opengewerkte verdiept gelegen velden, waar in de middelste het jaar van de vervaardiging, "ANNO 1880" is aangebracht. Aan de voet van de (noordelijke) hameistijl is een meegegoten naamplaat met opschrift "YZERGIETERY/DE PRINS/VAN ORANJE/s HAGE 1888." zichtbaar. Zijdelijks worden de hameistijlen aan de westzijde geschoord door langsschoren.

De balans bestaat uit twee geklonken plaatijzeren hoofdliggers of balanspriemen gekoppeld door dwarsbalken en diagonaalstaven. Aan de westzijde bestaat het dwarsverband uit een gietijzeren balansbak met ballast. Het houten val steunt op stalen liggers en is door

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kettingen met de balanspriemen verbonden. Aan weerszijden van het val hangen stalen ronde brugleuningen, die aansluiten op de bovenleuning van bovengenoemde balustrade op de bruggenhoofden. Tegen de noordelijke hameistijl zit een handlier, een restant van het bewegingsmechanisme. In het water staan houten wacht- en meerpalen voor schepen.

Waardering

Enkele ijzeren ophaalbrug is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde wegens de betekenis van de brug voor de geschiedenis van de infrastructuur, als onderdeel van een reeks identieke oeververbindingen over de Goudsche Vliet, een vaarweg in de Krimpenerwaard, die belangrijke functie heeft gehad voor de regio.

De brug is tevens van algemeen belang vanwege architectuurhistorisch waarde wegens de architectonische en constructieve vormgeving als voorbeeld van een brug van het Hollandse type. Ze stamt uit de beginfase van de ontwikkeling van de ijzeren bruggenbouw uit het laatste kwart van de 19de eeuw, toen geëxperimenteerd werd met giet- en wel/smeedijzer. De bruggen zijn tevens van in hoge mate van belang als representatieve voorbeelden uit de werkplaats van de Haagse ijzergieterij De Prins van Oranje.

Bovendien is de brug gaaf in hoofdvorm en materiaalgebruik.

Dergelijk type bruggen met gietijzeren hameipoorten zijn in Nederland niet veel gebouwd en derhalve relatief zeldzaam.

De brug vormt een duidelijke visuele eenheid met de naastgelegen brug van hetzelfde type en heeft een zeer grote situationele en ensemblewaarde als markeringspunt naar de buurtschappen in achtergelegen open polderlandschap.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Verkeersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument